

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН.

29 январь 1970 йил, пайшанба

№ 23 (14.489). Баҳоси 2 тийин.

ЛЕНИН ЮБИЛЕЙИГА 83 КҮН ҚОЛДИ

ШОНЛИ ЮБИЛЕЙГА УМУМХАЛҚ МУСОБАҚАСИ

Рихси Тошмухамедова Чирчиқ
ишлаш хўжалик машинасозлиги
заводида ишлаш бошлаганига кўн-
вақт бўлгани йўқ. Уртон Тош-
мухамедова тез орада йиғувчилик
насибни ўрганиб олди. У эндилик-
да ишлаб чиқариш пешкадаши.
Суратда: Р. Тошмухамедова иш
устиди.

И. Глауберзон фотоси.

ЯКУН ВА ВАЗИФАЛАР

Марказий статистика бошқармаси ахборотидаги рақамларнинг маъни тўғрисида. Бу рақамларга совет ишларининг 1969 йилдаги барқарорлиги назарга олинган. Шу билан ҳам улар галабаларимиз маънидан сиздан ажратилган. Владимир Ильич Лениннинг 100 йиллик ютуғи тўғрисида коммунистик нурилик жабҳасида янги улкан зафарлар билан нишонлашга отланган кишиларимиз беш йилликнинг тўртинчи йили топширилари мубофазиният адо этдилар. КПСС XXIII съездининг Директивалари яхши адо этилмоқда: миллий даромад ортмоқда, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш нўпаймоқда, юн оёриги маддалашмоқда, халқимизнинг фаровонлиги кўтарилмоқда. Ишчи ва хизматчилар, колхозчи деҳқонлар маоши 1969 йилдаги 1970 йилга мўлжалланган даражага кўтарилди. Халқимиз беш йилликни халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида чўнгилдагидек йиқиллаш, илтимой ишлаб чиқаришининг янада раванки йўлида ҳамма резерва ва имкониятларни ишга солиш учун астойдил курашмоқда.

Утган йили фан ва маданиятнинг юксалтириш соҳасида ҳам катта ютуқлар қўлга киритилди. Халқимизнинг дастурхони тўғрисида бўлиб бораварди, умримиз узади, бола-чақамиз кўпайди. Ўзбекистон аҳолиси янги йил арафасида 12 миллион кишидан ҳам ортиб кетди.

Ўзбекистон Марказий статистика бошқармасининг ахборотида кўра республикада янги маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми беш йилликнинг тўрт йили мобайнида 24 процент ўсди. Халқ хўжалигининг негизи бўлган оғир саноат маддал ривожланди. Энергетика, химия, нефть-химия, газ саноати, машинасозлик ва металл ишлаш саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш тез ортиб борди. Республикамиз саноатида иқтисодий ислоҳот мубофазиният билан амалга оширилмоқда. 684 саноат корхонаси планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказилди. Бу корхоналар бутун саноат маҳсулотининг 58 процентини ишлаб чиқармоқда. Янги шартда ишлаётган корхоналар маҳсулот реализация қилиш топширилари дуруст адо этдилар. Илмий тадқиқот, конструкторлик ва лойиҳалаш ташкилотлари, саноат корхоналари ўтган йилда халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида техника тараққиёти учун жонбозлик билан курашдилар. Республика халқ хўжалигига янги машина ва механизмлар, янча таъминланган технология процесслари жорий қилинди, ишлаб чиқаришни яна ҳам комплекс суратда механизациялаш ва автоматлаш амалга оширилди.

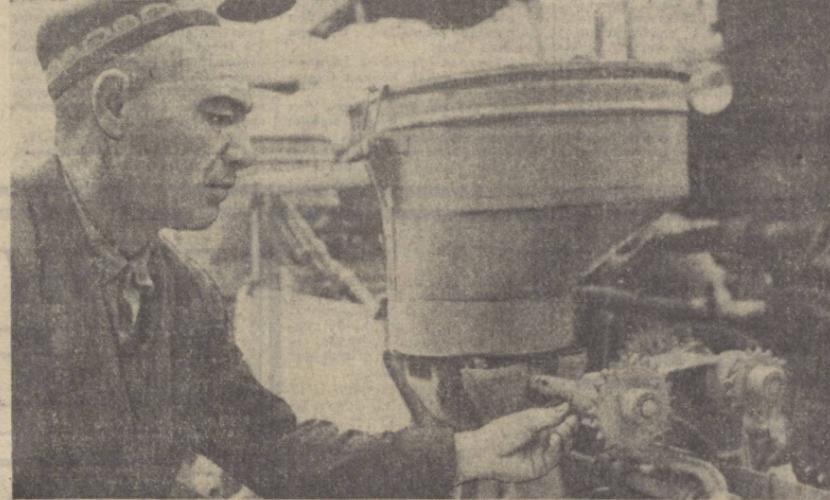
Ўзбекистон пахтакорлари учун 1969 йил натта синов йили бўлди. Бутун халқ ўлкамиз «оқ олтин» учун мардонавор курашди. Республикамиз колхоз ва совхозлари 1969 йилда 3 миллион 862 минг тонна пахта етиштирдилар ва давлатга сотдилар. Саноат меҳнатқиллари қишлоқ хўжалигимиз учун мўл-ўй ўғит, мингмиглаб тракторлар, пахта терish машиналари, селлакорлар, культи-ваторлар ва бошқа машина-механизмлар етказиб бердилар.

Ўзбекистон ССР саноат корхоналари 1969 йилда об-хаво тўғрисида рўй берган бир йилда қийин шароитда ишлади. Маҳсулотни реализация қилиш плани бирмунча баъжарилмай қолди. Айрим тармоқлар давлат планини тўла-тўқис адо этдилар. Хусусан, енгил ва озиқ-овқат саноати тармоқлари 1969 йилда маҳсулот чиқариш ҳажмини 1968 йилдагига нисбатан бирмунча пасайтириб юбордилар. Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигига ва Пахта тозалаш саноати министрлигига қарашли корхоналар ҳам планда кўзда тутилганидан анча кам маҳсулот тайёрладилар. Шу ва шунга ухшаш камчиликлар халқ хўжалигимизда ишга туширилиши лозим бўлган натта резервлар борлигидан далolat беради. КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ва СССР Олий Советининг сессиясида таъкидлаб ўтилганидек, айрим тармоқлар тараққиёт суръатларида қолоқлик, меҳнат унумдорлигининг ва ишлаб чиқариш самарадорлигининг суёт ўсатганини халқ хўжалигига рақбарликни янада таъминлаштиришни, илмий-техника тараққиёти суръатларини хар томонлама тезлаштиришни, иқтисодий ислоҳот оғиб бораётган имкониятлардан яна ҳам тўлароқ фойдаланишни талаб этади.

Утган йили каттал қурилишга нўдга натта маблағ сарфланди. Химия, энергетика, машинасозлик, янги металлургия ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларига қарашли янги корхоналар ишга тушди, кўл завод-фабрикалар реконструкция қилиниб қуввати оширилди. Бир миллион тоннага якин сифати ўғит тайёрланадиган Олмалик химия заводининг қурилиш ишга туширилганиги бионоларимиз, мутахассисларимиз ва лойиҳачиларимизнинг натта мубофазиният бўлди. Ленин афсусли, каттал қурилиш соҳасида ҳам янги камчиликлар рўй берди. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги, Қишлоқ қурилиш министрлиги ва «Главлантестрой» қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини адо этмади. Қурилиш трестлари ва бошқармалари коллективларининг, партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг янги, 1970 йилдаги асосий вазифаси наттал қурилиш соҳасидаги ҳамма топширилари тўла-тўқис ба-жарилишига эришилганда иборат.

Беш йиллик йўналишдаги 1970 йилда халқ хўжалигимиз олдига натта вазифалар турбиди. Янги улкан марраларни эгалламоқ учун ўтган йили ишимиз сабаборлардан хулосалар чиқариб олишимиз ва меҳнатқилларнинг диққат-эътиборини экономика тараққиётининг энг мухим масаласига якин илтимой ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга қаратилган қувватидан, хар бир колхоз ва совхоздаги техникадан умимий фойдаланишимиз керак. Илмий-техника тараққиётини жадаллаштириш ҳамма вақт диққат марказида бўлиши лозим. Ишчи кучи, моддий ресурслар ва маблағлардан ишнинг яқини йилиб фойдаланган ишлаб чиқариш коллективлари фанат қўлиди. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқаришни тобора таъминлаштириш, иқтисодий ислоҳотнинг принциплари ни назарга олиниб билан амалга ошириш ютуқларининг гаровидир. Хар бир корхонада, хар бир хўжаликда давлат ва меҳнат иттифоқини мустақимлашимиз, топширилган иш учун хар бир ишчи, инженер-техник ходимнинг жавобгарлигини оширишимиз керак.

Беш йилликнинг якуновчи йилида, В. И. Ленин юбилейи йилида халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида натта зафарларга эришайлик.

Мирзачўлдаги В. И. Ленин номи совхоз коллективининг шонли юбилейи муносиби кўтиб олиш юзасидан бошлаган ташаббусига қўшилган Янгийўл районидagi Свердлов номи колхоз деҳқонлари қўллагма тайёрларининг авж оидири юбордилар. СУРАТДА: механизатор Исмомил ФАЙЗИЕВ.

А. Тўраев фотоси.

ЧОРВА ДОРЛАР, БАЙРОҚ МУБОРАК!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети чорвадорлар ўртасида социалистик мубоабанинг 1969 йил якувдорини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Сирдарё областида (област партия комитетининг секретари ўртоқ Тасанбоев, област ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ахмедов, област қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошқари ўртоқ Мажинов, област совхозлар трестининг директори ўртоқ Хусанов) берилди. Бу област қорамоллар, шу жумладан ситирлар, чўчалар ва паррандалар сонини кўпайтиришга эришган. Хар юз бош ситирдан 72 тадан бу-здор, хар юз бош совлидан 108 кўзи ва чўчалардан 2127 бош чўча болсан олган. Хар бир ситирдан 1807 килограммдан сўт согиб олган. Хар бир то-вудан 95 тадан туҳум олиб, гўштга топширилган қорамолларнинг тирик вазнини ўрта-ча 279 килограммга, чўчалар-нинг эса 99 килограммга ет-казган. Област сўт, туҳум, қор-рақул тери тайёрлаш планла-рини, шунингдек, дағал хашак тайёрлаш плани 101.8 процент, силос бостриш планини 106.1 процент бажарган.

Қизил байроқ Қашқадарё обла-стидан олиб берилди. Қўчма Қизил байроқ Сур-хондарё областининг Жарқур-тон районига (район партия ко-митетининг секретари ўртоқ Алмазов, район ижроия ко-митетининг раиси ўртоқ Боймур-дов, тушлук хўжалик ишлаб чиқариш район бошқармаси-нинг бошчилиги ўртоқ Маматқу-лов) берилди. Бу район қора

моллар, шу жумладан, ситир-лар сонини 7 процент, чўча-лар сонини 80 процент кўпай-тиришга эришган. Қорамол-ларнинг 97.2 проценти, кўй ва эчкиларнинг 96.6 проценти са-глаб қолingan. Гўшт тайёрла-шини 37 процент, сўт тайёрла-шини 6 процент кўпайтирган. Хар бош ситирдан 1357 килограм-дан сўт, хар бир товудан 95 тадан туҳум олган. Давлатга гўшт сотиш плани 102 про-цент, сўт 103 процент, туҳум 117 процент, жуи 102 процент, қоракўл тери 104 процент, да-ғал хашак тайёрлаш плани 175 процент адо этилган.

Қизил байроқ Сурхондарё областининг Термиз районидан олиб берилди. Қўчма Қизил байроқ Бухоро областининг Тоғди районига (район партия комитетининг секретари ўртоқ Пиранов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Сатанов, қишлоқ хў-жалик ишлаб чиқариш район бошқармасининг бошчилиги ўртоқ Дуванов) қолдирилди. Бу район хар юз бош совлидан 113 тадан кўзи олган. Давлатга гўшт сотиш планини 100 процент, жуи 106.2 процент, қоракўл те-ри сотиш планини 135.3 про-цент бажарган. Дағал хашак тайёрлаш планини 123.6 про-цент адо этган.

Қўчма Қизил байроқ Топ-кент областининг Янгийўл рай-онидagi «Чиноз» совхоз-техн-икумида (совхоз-техникум дирек-тори ўртоқ Аъзамов, партия ко-митетининг секретари ўртоқ Юсупов, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Исмомлов) қолди-рилди. Бу совхоз қорамоллар сонини ўстириш планини 108 процент, ситирларни 104.4 про-цент, кўй ва эчкилар сонини кў-пайтириш планини 129 процент бажарган. Гўшт тайёрлаш пла-нини 105 процент, сўт 100, жуи 137.1 процент бажарилган. Хар

бир ситирдан 3399 килограмм-дан сўт согиб олган. Қора молларнинг 99.9 проценти, кўй ва эчкиларнинг 89.7 про-центи саглаб қолган. Гўшт тайёрлаш планини 121 процент, сўт тайёрлаш планини 110.8, жуи тайёрлаш планини 131.7 процент бажарган. Силос бост-риш плани 106.7 процент адо этилган.

Қўчма Қизил байроқ Самар-қанд областидаги «Улу» қор-акўлчилик совхозига (совхоз ди-ректору ўртоқ Бузук, партия комитетининг секретари ўртоқ Анис, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Холиёров) берил-ди. Бу совхоз моллар сонини ошириш планиларини барча тур-лари бўйича бажарган. Гўшт етиштиришни 14.4 процент кў-пайтирган. Хар юз бош совли-дан 125 тадан кўзи олиб, кўй ва эчкиларнинг 99.7 проценти-ни саглаб қолган. Гўшт тайёр-лаш планини 107, қоракўл те-ри планини 133.6 процент ба-жарган. Дағал хашак тайёрлаш плани 129 процент адо этилган.

Қизил байроқ «Қизилқум» совхозидан олиб берилди. Қўчма Қизил байроқ Наво-ий паррандачилик фабрикасида (директори ўртоқ Пискунов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Закомистов, фабрика ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Марченко) қолдирил-ди. Бу фабрика туҳум сотиш планини 118 процент, гўшт со-тиш планини 178.2 процент ба-жарган. Хар бир товудан 160 тадан туҳум олиб, туҳум ети-штириш планини 121 процент бажарган. Катта паррандалар-нинг 87 проценти, кўчалар-нинг 81.5 проценти саглаб қолган. Туҳум битириш ва қол-хоз, совхозларга жуи сотиш топширишнинг ҳам анча ошириб бажарилган. 240 минг сўм, шу жумладан, пландаги ташлари 92 минг сўм жамғарма олган.

КАНАЛААР ШАЙ

Ўзбекистон механизаторлари кулаг-қуши ишлар бошлагандан бери магистрал каналлар ва хўжаликларнинг ичидagi каналлар ўзиндан ҳамда коллекторлардан ўттиз миллион куб. метр лойни олиб ташладилар. Қўлаб экска-ваторлар, бульдозерлар ва бош-қа машина-механизмлар билан шў-гулланимиз. Қўлаб қадар мел-диораторлар өз фаслида чигитни сугориш вақтида ерик ва зору-ларга қўйиб қолган яна йигирме миллион куб. метр лойни олиб ташлашлари керак.

Маҳаллий саноат саноатининг энг қадимий тармоқларидан. Респу-бликамизнинг кўпчилиги районлар-ида халқ бадий, хўнармандчилик буюмлари, ёғоч, суяк ва металлдан соғалар, сополдан нақшинкор

Г Ҳ Ш Т — ДАВЛАТГА

Пролетариятнинг улуг доҳисин В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кўтиб олиш учун нурашайтан Нарпай райони чорвадорлари янги йилда дастлабки галабани қўлга кирит-дилар. Дағлатга 2777,5 центнер

гўшт топширилиб, 1 квартал пла-ни ошириб адо этилди. Район хўжаликларидagi гўшт тайёрлаш ярим йиллик планини дохий юбилей нишонланадиган кунгача бажариш учун кураш да-вом этипти.

Р. РАҲИМОВ.

М А Р Р А М И З

буюмлар ясалган. Революциядан кейин хўнармандчилик тарақ-қибтига кенг имкониятлар яратиб берилди. Хар йили янги корхо-налар қурилишига кўпмаб маблағ сарфланмоқда. 1969 йили олин. Беш йиллик-ларда туртинчи йилда маҳаллий саноатда маҳсулот реализация қи-лиш плани 102,5 процент бежа-рилди. 1967—1969 йиллар дозоми-да 80 та янги корхона ва комби-натлар барпо этилди. 600 хил янги буюмларни тайёрлаш ўлашти-рилди.

1970 йилда маҳаллий саноат қан-дай ривожланади? Планада 118 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Янги ўл-ган йилдаги нисбатан маҳсулот ҳажми 13 процетга кўпаяди. Юбилей йили район ва посёлка-ларда кўлаб янги корхоналар ишга тушади. Унта тивувчилик фабрикаси фойдаланишга топши-рилди. Самарқанд чўян кўйиш за-водига поток — механизациялаш-ган линия тўла қувват билан ишла-ш бошлади. Маргилондаги чўян кўйиш цехида ишлаб чиқариш қуввати 12 процетга кўпаяди, Ян-гибозорда янги пахта фабрикаси

фойдаланишга топширилди. Қўл-лаб пластмасса буюмлари, идиш-говок, бадий керамика буюмла-ри, кўгирчоқ ишлаб чиқариш кор-хоналари қурилади ва реконст-рукция қилинади. Юбилей йилида айниқса, маданий-маддий эҳтиёж учун ишлаб чиқариладиган маҳ-сулотлар кўпайтирилди. Маълумки, Ўзбекистон қадим-дан халқ бадий, хўнарман иилик буюмлари ишлаб чиқарувчи ривож-ланган ўлка. 1970 йил планда бу соҳани янада ривожлантириш эътиборда тутилган. Район марказ-ларида шойи тўғиш, дўппи, зар-дўзлик буюмлари, чойшаб, зарде-

вор ишлаб чиқаредиган корхо-налар ташкил этиш имкониятлари ургенилади. Қишлоқ ва шаҳарлар-да ўз сөнати билан кишилар хўрватини қозонган кулолларнинг тахрибеларини омаллаштириш ич, республикамиздаги қадимий меъ-морчилик ёдгорликлари тасвир-ланган соғелар ишлаб чиқариш-ни кўпайтириш диққат марказида бўлади.

М. КОСТОВЕЦКИЙ,
Республика давлат план ко-митети маҳаллий саноат бўли-мининг бошлиғи.

ДҲСТЛИК ВИЗИТИ ТАМОМ БҲЛДИ

Чехословения Социалистик Рес-публикаси Федерал мажлисининг Раиси Долбер Ганес бошчилиги-даги Федерал мажлис делегация-си СССР Олий Советининг таъин-ланган вена-ва Совет Иттифоқига ю-либ, 1970 йил 15 январдан 28 ян-варгача меҳмон бўлиб турди. Де-легация Москвадан ўзбекистон-даги ҳамда Ленинград, Минск, К-ев, Телински ва Волгоградга сафа-р қилди.

Делегация СССРда бўлган чоғи-да СССР Олий Совети палаталари-нинг раислари билан ҳамда РСФСР, Белоруссия ССР, Украин-ия ССР ва Грузия ССР Олий Совет-ларининг Президиумларида уч-рашувлар ва суҳбатлар бўлди. Суҳ-батлар вақтида батафсил фикрла-шиб олинди ва келишимнинг олий вакиллик органларининг иш-такробаси ўртоқлашди. Деле-гация Москва, Ленинград ва Вол-гоградда меҳнатнашлар депутат-лари шаҳар Советларининг ва-киллари билан ҳам учрашди.

Делегацияни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети Сибсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Пре-зидиумининг Раиси Н. В. Подгор-ний қабул қилдилар.

Делегация Совет Иттифоқидagi бўлган чоғида иннала мамлакат-нинг вакиллик органлари ўртаси-даги ўзаро алоқаларни хар то-монлама ривожлантиришнинг ко-крет имкониятлари масалалар юзасидан батафсил ва фойдал-ли фикрлашува бўлди ҳамда бу соҳ-адаги таърибларни тарғим ҳам бата-фсил баҳам кўриш чоралари ту-рисида келишим олинди.

Коммунистлар ҳақида ҳикоя қиламиз

М Е Х Р
Ч А Ш М А С И

жуда отир. Энг яқин кишилардан бевақт жуда бўлади. Уша муҳим йилда у бирданга ҳам онасидан, ҳам отасидан ажралди. Олти яшар Хонимадан жижя қўчаларини бағрига босган қолди она мангуга куз юмди. Ушанда Талдикўрган облатининг Корсултлаб овули гудак билан бирга увос солиб янгилади. Отаси, Султон Қулбоов бундай беҳабар қолди. Ордадан икки йил ўтган, хабар келди. «Султон Қулбоов Калинин облатининг Риков шаҳри остана-лерияда бўлган жангда қаҳрамон-лерча ҳалок бўлди».

Хонимани мактаб-интернат ўз бағрига олди. Яши кишиларни курсанг, уларнинг меҳридан баҳраманд бўлган ўзининг энг яқин дўстларини эслагани, киши «Эти» эл-меҳридан жибдиқилари кўриб, онасини ҳам куз олдига келтирган ва ушанда, сал улағиб қолганда, ўзини қарши қуришига аҳд қилганди. Мана, ҳозир Хонима олий маълумоти эра, овул шифокори, кечмакдан-қанча кишиларга қайта ҳаёт ато этмоқда. Ун илдириги инсон саломатлигига посбонлик қилмоқда.

Хонима Султонова илтимоси-мига кура стол тортмасидан қилин муқовали дафтари олиб, бизга берди. Ҳа жуда кўп ёзувлар бор эди. Сўнги варақларига куз тикди.

«Тани, Эна деган хотинларга ҳам менинг номимдан раҳмат айтинг, Хонима опа, «Етти» сохташ сувчиси М. Бобиевот, илтон».

«Опа, Сизга ўз минаддорчилигини сўз билан ифодалашга ожизман. Бу ерга қай ҳолда келудим, ўзинга аён. Мана энди соппа-соппа. Мен сиздан бир умрга қарздорман. Дорингиздан сики ширин сўзларингизми, қайси бири мени даволади! Билло-милман. Кенжегул Ажибеова. Илто».

Шировавлар цехи ичиси О. И. Изаеичко, тошкентлик Жума Аб-роов, Қосимов, Сариева, Габур-лиева. Улар жуда кўп. Хар бири би дафтарга калб турдан бир чўр ташлаб кетганде. Сўзлари самимий, илти.

— Вранман. Вазифам, бурчим шунака. — дейди Хонима Султо-нова. Бурч, вазифа. Бу сўзларни биз кўп ишлатамиз. Чунки, жамнат олдидаги бурчимизни қай даражада бажараётганимиз билан ўзимизга ўзимиз баҳо берамиз,

киллигимизни англаб оламиз. Ҳаётда яшайдан маъно ҳам шу Ҳаётда яшайдан маъно ҳам шу Ҳаётда яшайдан маъно ҳам шу

Башқарув бекти унун ўзи ас-маслик — инсоннинг энг гўзал фазилати. Хонима Султонова ўз умр йўлдошдан ҳам бевақт жуда бўлди. Қайна ва қайнасига фарзандлик қилиш учун эрининг киндик қони томган Еттисога кўчиб келди ва бошқаларга қатта қувонч бахш этди. Уч фарзанди билан янги қариндошлар бағридан жой олди.

Ажойиб инсон, олижаноб шифокор, меҳрибон она Хонима Султонова Тостевани еттисоликлар учинчи марта облат Советига депутат қилиб сайлашди. Сайловчиларнинг нақазларини ба-жаришда ҳам тиним билмай иш-лабтир. Еттисой шаҳрида энг поликлиника, маиший хизмат кўрсатуви комбинат қурилишига у бош-қош бўлмоқда.

Яқинда унинг ҳаётида иккита қувонччи воқеа рўй берди. Урток Тостева касалхонанинг терапия бўлимига мудир қилиб тайинланди. Иккинчиси эса унинг учун қатта бахт эди. Хонима Султонова Ленин партияси аъзоллигига қабул қилдилар.

Т. ЖАМОЛОВ, «Совет Ўзбекистони» муҳбири.

Любовь Менахова. Навоий хизмат қилганда меҳнат қилган энг йш бинюрлардан. У зига торширилган ишни ошириб бажариши туфайли кучликнинг хурматини қозонган. Менахова шу кунларда дохй юбилей-шарафига муносиб меҳнат армуғини тайерлаш учун ҳаракат қилмоқда.

А. Герокири ва А. Усмонов фотолари.

КПСС Марказий Комитети Тезислари—оммага

РЕВОЛЮЦИЯ
ГЕНИЙСИ

В. И. Лениннинг номи барча совет халқлари, жаҳондаги барча мамлакатлар меҳнатқашлари учун энг азиз ва муқтабдир. Инсоният тарихида янги даври бошлаб берган Улуғ Октябрь социалистик революцияси ва ундан сўнг империализмга инсониятнинг ўзига зарарли бериши жаҳон социализм системасининг ташкил толиши, миллий-оводлик ҳаракатининг кўдратли тўқниги, капиталистик мамлакатларда интилар ҳаракатининг го-дибона юриши, бутун дунё меҳнатқашларининг империализмга қарши, мустақкам тинчлик, демократия ва социализм учун олиб бораётган курашлари В. И. Ленин номи билан ҳамбарчас боғлиқдир.

КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги-га» Тезисларида айтилгандек, В. И. Ленин тарихта пролетар революциясининг ва коммунистик социализмни негизда ўзгартиришининг назариясини бўлиб юрди. У ўз ечимосида мутафаккирнинг дошманлигини ва халқ ҳаёти тажрибасини, марксизм назариясини жуда яқин бил-ши ва ишлаган ҳаракатининг энг зарур аҳдларини тушу-нишни ўзининг равишда қўшиб олиб боришни муважжамлаштирди. Ленин инки тарихий давр маррасида янги тарихий тажриба, халқаро интилар синфи кураши ва халқларнинг миллий-оводлик ҳаракатини ўрганиш асосида Маркс ва Энгельс тадқиқоти янги иқидий тарзда ри-вожланганди ва бойитди.

Пролетариатнинг буюк дохй-лари Маркс ва Энгельс «Коммунистик партия Манифести»да пролетариат социалистик революция қилиб, капитал аҳдзини ағдариб ташлаши мумкин, деган гоини олган сўраб, пролетариат диктатураси масаласини умумий тарзда баён этган эдилар. Карл Маркс 1852 йилда ёзган «Лун Бонапартининг ўн саккизчи бромери» асариде 1848—1850 йиллардаги революциялар тажрибасини чуқур ўрганиб, эди давлат маишийсини синдириб ташлаш зарур, деган хулосага келди. В. И. Ленин К. Маркснинг бу хулосавари ҳақида бундай деб ёзган эди: «Тарихий тежрибанин ҳақиқий баасида Маркснинг қай даражада қаттиқ турғалини шу нарсалдан маълу-лики, у йўқ қилишни лозим олганда давлат маишийсини нама ойнаса алманутириш тўғрисидаги масалани 1852 йилда хали қўй-маган эди. У вақтда хали бундай масала учун тажриба мате-риал бермаган эди, бу масалани тарих кенироқ, 1871 йилда кўп тартибига қўйди». Париз Коммунасининг тарихий тажрибасини чуқур ўрганиш асосида Карл Маркс «Ота программасини танқид» асариде капитализмдан коммунизмга ўтиш даврида, ўтиш даврининг давлати бўлган пролетариат диктатураси тўғрисидаги ўз гунаил хулосасини на-гари суриб, бундай деб ёзган эди: «Капиталистик жамият билан коммунистик жамият ўртасида биринчисиинг революцион инд билан иккинчисиини айлантириш даври бўлади. Бу даврига сўнги ўтиш даври ҳам мувофиқ келди ва бу даврининг давлати пролетариатнинг революцион диктатурасидан бошқа нарса бўлиши мумкин эмас».

Марксизм асосчилари шу тари-када социалистик революция тўғрисидаги асосий қонунларни ол-га суриб, бундай революциянинг галабаси шарт эканлигини ис-ботлашлар.

Маркс ва Энгельс, капита-лизмининг империализмгача бўл-ган даврини чуқур аниқлаш қилиб, социалистик революция ҳа-қидаги ўзмас тадқиқотини ярат-дилар. Улар социалистик рево-люция барча ёни қўбонлик ри-вожланган капиталистик мамла-катларда бир вақтининг ўнда галаба қилиши мумкин деб ба-шдорт қилдилар. Пролетариат дохйларини бундай хулосага ве-лардан капиталистик мамлакат-лар ўртасидаги интилар хали учта кескинлашмаган эди.

В. И. Ленин Маркс ва Энгельсининг назарий меҳорларига асосланиб, социалистик революция назариясини янги даврга, империализм даврида янада ри-вожланганди. В. И. Ленин им-периализм давридаги революцион ҳаракатлар тажрибасини умумлаштириб, социалистик ре-волюция тўғрисидаги марксизм назариясини тоқлини учун қу-ришди ва бу назарияни «Ин-тернационал опортунистлар ва догматикларга қарши кураш-да» янги қондилар ва хулосалар билан бойитди. Ленинча соци-алистик революция назарияси — пролетар революциясини тўғриси-даги марксизм таълимотининг органик давоми, унинг ривож-ланишининг янги босқичидир. В. И. Ленин империализм да-врининг бунга ҳо хусусиятларини ва қарама-қаршиликларини хисобга олиб, капитализмининг нотекис ривожланиши коммуни-стини шайф этди ва янги тарихий шартларда пролетар революциясининг барча мамлакатларда бир вақтининг ўнда галаба қилиши мумкин эканлигини чуқур аниқлашди. В. И. Ленин 1913 йилда ёзган «Европа Қўшми Штатлари широрларига доир» асариде империализмни чуқур аниқлаш қилиб, у ўлиб бо-рувини, янги буржуа ва паразит капитализм эканлигини кўрсатиб берди. Владимир Ильич империализмни чуқур аниқлаш қилиб, айрим олитдан бир ёни бид неча мамлакатда социалистик революция галаба қилиши мум-кинлигини марксизм адибидеда биринчи бўлиб баён этди.

В. И. Ленин кўрсатиб ўтдики, капитализм интисоди ва синий тартиқнинг нотекислигини на-тижасида унинг ички қарама-қаршилиги мучазида ва натижада интилар ҳаракати, барча мамла-катларда бир текисда кўтарили-ши мумкин эмас. В. И. Ленин империализм ҳақида унинг унинг заиф жойидан узилади, деб қўй-ган эди. Бу эса империализмининг умумий фронтини заифлаштири-ди ва галаба қилган пролетариатга капиталистик куриш шарт-роғида социалистик жамият қуриш имконини берди.

Тезисларда таъкидланган-дек, Ленин Партияни, интилар синфини социалистик революцияда ўтишининг конкрет плавни билан қурултирди. Апрель тезисларида, партиясини апрель конференцияси ва VI съезди учун тайерлаган хулосаларида,

«Октябрь революцияси галаба-сидан сўнг революцион процессини бир қатор қонунларни бағригаб берди. Революция ҳаракатида пролетариатнинг раҳ-барлиги, демократик ҳаракат-нинг социалистик ҳаракат билан ҳамбарчас боғлиқлиги, капита-лизмдан социализмга ўтишининг турли формалари ва бошқа

проблемалар В. И. Лениннинг сўнги асарлари, мақолалари ва нутқларида янада ривожланганди. В. И. Лениннинг бу кўрсатмалари халқаро интилар ҳаракати ҳозирги тактикасининг асосини ташкил этмоқда.

Ленин ва большевиклар 1917 йил октябрда тарихий ташаббус-нинг, синий кучлар инсоби ва моментнинг конкрет хусусиятларини тўғри хисобга олишини ақойиб намунасини кўрсатди. Большевиклар партия В. И. Ленин раҳбарлигида революция-нинг турли босқичларида пухта ва хилма-хил тактика ишлатди (қурашнинг тинч ва нотинч, те-гал ва нотегал воситаларидан фойдаланди, уларни бирга қў-шиб олиб бориш қобилиятини, бир форма ва методдан бош-қасига ўта билан маҳоратини намоий қилди. Лениннинг стра-тегияси ва тактикасининг барча реформистини, майда буржуа авантюризмдан принципал фарқи ҳам аша шундандир.

Октябрь революциясини галаба-си натижасида ўрнатилган про-летариат диктатураси ёш Совет республикасида контрреволюция ва интервенцияларга даҳшатли ҳужумларининг қатта синовидан ўти ва ўзининг ливочан эван-лигини кўрсатди. Октябрь оло-вида турган шояли Қизил Ар-мия революцион жангарларда буюк ҳақрамотлик намуналарини кўрсатиб, совет халқининг тинч меҳнатини ҳимой қилиб келди ва ҳимой қилмоқда.

Октябрь революциясини буюк интернационал революциядир. В. И. Лениннинг таъбири билан айтганда Октябрь революцияси «Бутун дунёга социализм йўлини кўрсатиб берди ва буржуазия тантанасининг охири қилинган қонунларини буржуазияга кўрсатиб берди» (Асарлар, 28-том, 32-бет). Октябрь революцияси-дан жаҳон тарихининг янги бо-би бошланди. Бу революция махсус миллий аҳамиятга, фақат Россияга ҳос аҳамиятга эва эга бўлмасдан, балки халқаро аҳа-миятга ҳам эгадир. Октябрь га-лабасидан кейин жаҳон револю-цион ҳаракати кенг ривожланиб кетди. Австрия, Венгрия, Гер-мания, Италия, Францияда эа бошқа мамлакатларда импери-алистик урушни дарҳол тутатин учун оммавий кураш қилиб кет-ди. Чет элларда «Совет Россия-дан қўлингизни тор!» деган широр остида қулги ҳаракат аж-олиди. Октябрь революциясининг жаҳоншумул-тарихий аҳамияти яна шундан иборатки, у интер-национал ҳаракатга эга бўлган революцион ўзгаришлар йўла-рини очиб берди.

Ленинизм — янги тарихий даврининг империализм ва про-летар революциялар даври-нинг, мустақкамлаш янгири-ли ва миллий овозлик ҳаракат-лари галабаси кенг ривожлани-ши, инсониятнинг интилизмдан, ор-пидизмга ўтиши ва коммуни-стик жамият қурилиши даври-нинг марксизмидир. Ленинизм — революцион тафаккур ва рево-люция ҳаракатининг асло бит-мас чапмасидир.

Коммунистик ва ишчи пар-тиялар халқаро кенгаитининг Владимир Ильич Ленин туғил-ган кунининг 100 йиллиги тўғриси-даги Муржоазида айтилган-дек, Ленинизм ҳаёти ва фаоли-ти, унинг революционер, урток, инсон сифатидоги юксак хислат-лари бутун дунёдаги миллион-миллион революцион жангилар учун ҳамма инҳомбахш урпак бўлиб хизмат қилади.

Р. НОРЖИГОВ, тарих хулалари қайдилов.

БИЗНИНГ
АХБОРОТ

«ТЕМИР»НИНГ ЎЗИ МИРОБ

Эндилда сон-санокис сугорш тармоқларини қанчадан-қанча қийинчиликлар билан бош-қаришга, километраб йўл босишга ҳожат қолмади, дейиш мумкин: Кейинги йилларда Ўзбекистонда ҳам шунчалар кўп ирригация иншоотлари, янги каналлар, узун-қисқа сугорш тармоқлари ву-жудга келтирилади, уларнинг ишчи расамати билан бошқариш турши учун аланчада ички ну-чи зарур.

Баракка толқур олимларимиз, ишнинг кўзини билган новаторларимиз конструкторлар билан ҳамкорликда «Темир» деб номланганда теле-механик курияли яратдилар. Бу курияли сугорш тармоқларини бошқаришда, уларнинг ишчи на-зорат қилиб туришда ирригаторларга жуда қўл келарди.

«Узбекистонини» трестининг ирри-гация асбоблари заводи конструкторини бюроси билан Ўзбекистон Энергетика ва автоматика ин-ститутини биргаликда яратган «Темир» телемеханик куриялиси бир қанча афзалликларга эга, у каналлардаги тўғонлар дарвозаларини «ўз би-лигича» очиб ҳамда ёпиш вазифаларига ҳам бана-ғрати: зарур вақтларда у ёни бу далага мулкис.

даги сувни очиб юбориш учун узойдан туриб бошқарилади. Бу куриялининг ирригация тармоқларини бош-қариш олдига 40 километрага етди. Ма-хсус ретранслатор ёрдамида «Темир»нинг иш бо-қариш майдонини икки хисса кўпайтирса ҳам бўлади.

Шу тарихта сугорш тармоқларидоги бошқарув ишларини холис мирос сифатида янги курияли — «Темир»нинг ўзи идора қилгандир. Бошқарув пультадан сугорш тармоқларига ўрнатилган датчица «топшириқлар» берилди. Ана шу топшириқларнинг кирисини акс эттирувчи маъво-лар бошқарув пультадаги рақамли индикаторда акс этди. Бундай мирос жаовлари қозоғга ҳам босиб чиқарилиши мумкин.

Борди-ю, сугорш тармоқлариде авария содир бўлиб қолса, бошқарув пультадаги индикаторга тушган рақамлар қизил рангда акс этди. Узой-дан туриб бундай бошқариш ҳақида орқали ёни ер-остидан ўтказилган кабель ёрдамида аналга оши-рилади.

Ж. УМИДЖОНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ОБЛАСТЛАРИ БЎЙЛАБ

АНДИЖОН

ТАРИХ ГУВОҲЛИГИ

Андижонда В. И. Ленинга би-ринчи ҳайкал қачон ўрнатилган? Бу саволга облат ижроия ко-митети архив бўлимининг бошли-ги ўрток Ф. Йўлдошева қуйидаги жаовини айтди:

— Андижонликлар В. И. Ленин вафот этгандан кейин дохйча ҳайкал куриш учун қўнғили ра-вишда 10 минг сўмдан энб пул тўлаб, унч Андижон шаҳар иж-роия комитетига берилган. Ша-ҳар ижроия комитети 1926 йил-нинг 16 февралда Андижонда Ленинга ҳайкал куриш учун ко-миссия тузиш тўғрисида махсус қарор қабул қилган. Ҳозир об-ласт давлат архивда уша ко-миссиянинг ҳужжатлари сақли-моқда. Комиссия қарориде бун-дай дейилади:

«СР Иттифоқи Бадний акаде-мисининг В. И. Ленинга ёдроп-ликлар куриш соҳасидаги иш-ларини юксак бадийлик билан ба-жараётганлиги ҳақида республи-каниннг олий ҳукумат органларида мениг финр билдиришганини ҳи-собга олиб, Илчнинг кўзини кўтариб ишчи сўзлабганини тас-вирловчи ҳайкалнинг хайкалтарош В. В. Кузов лойҳаси асосида бронзадан тайерлаб берил-ган Анадемияга заказ қилинсин, хайкалнинг бўли 3 аршин, нархи яншиқа жойлаштириш ва Франко станциясидан Андижон станция-сигача етказиб бериш ҳамда Ан-дижон шаҳрида ўрнатиб беришни қўшган ҳолда 10.000 сўм».

Шундай қилиб, Андижонда

МУЗИКА ИХЛОСМАНДАРИ

Адир бағрида жойлашган «Ан-дижон» нефтчилар посёлкасининг ёшлари музикага ўга. Дастлаб бу ерда музика тўғрисида ташкил этилди. Сўнг болалар музика мак-таби очилди. Биринчи йилда 10 ўқувчи фортепьяно чалишни ўр-ғана бошлади. Кейинчалик музика ихлосмандлари қўлайиб кетди.

Ҳозир мактабда баян, аккордон, ўзбек халқ чолғу асбоблари бўлимлари ҳам бор. Мактаб ўқу-вчилари қисқа муддат кичада чап, рубоб ва най чалишни ўрганиб олди.

ОҚИБАТЛИЛАР

Уминисо Рўзиева умрининг кўп қислини меҳнат билан ўтказди. Элга кўп нафи теғди. Икки фар-занди бор. У иш билан бўлиб, ўзига дурустроқ бошлана қуриб олишни ҳам уйламаган.

Ҳақиқий оқибатли Уминисо хола-га ўз хисобларидан янги ўй қуриб беришга аҳд қилдилар. Бу хайр-ли ишга қишлоқнинг Уғилхон Маҳмудова, Хайитбой Ҳошимов, Қамбарали Партияев, Курбанали Раҳматиллаев, Ортиғали Уринов каби обрўли кишилари бош бў-дилар.

А. КУРОНБОВ, «Совет Ўзбекистони» мух-бири.

ХУШЧАҚАҚ МЕҲМОНЛАР

Москва шаҳридаги Бешичин кўчама цирк санъаткорлари Анди-жонга келишди. Иттифоқ цирк ус-талари иштирокида қатта цирк томошалари қўрсатилди. Уларни андижонликлар, хушчақақ меҳ-монлар деб атади.

Дун-Цан-Фун группасининг сехрерлик аттракцион, қачқон навабидорлар, велоспедчилар, эквилибристларнинг маҳоратлари Андижон томошабиларида зур қизиқиш уюғотмоқда. Шунингдек, ёшлар ўртасида жаҳон чемпиони Яковлев, Югославияда ўтказилган халқаро ўрашув қатнашчиси Калинин, «Жаҳон чемпиони» кино-фильмининг қатнашчиси Белогла-зовлар иштирокида классик ку-раш бўлди.

А. КУРОНБОВ, «Совет Ўзбекистони» мух-бири.

ХАТЛАРИНИНГГА ЖАВОВ БЕРАМИЗ

ТАЛАБ ҚОНДИРИЛДИ

Хурматли редакция! Совхозимиз янги кўндалик, эконоимикас мус-тақкам, қишлоқ кўндалик махсу-лотлари етиштиришини янл сайин қулайтиришти. Ленин ободончилик соҳасида жиддий камчиликлар бор. Масалан, Катта Кенгас қиш-логидоги трансформатор янши ишламайди. Оқибатда электр чи-қариш нирманг помидорга ўш-шаб сарғайиб етди, газета-жур-нал ўнши у ёнда турсин, радио ҳам эшитмаймиз. Бу ҳақидаги шикоятимизга ҳеч ким қулоқ

Ташкентдаги трактор-йиғув заводининг 5-цехи ишчилари (чапдан) Т. А. Белова, И. Рафинов, Ю. Крупин ва А. Тожматов уртоклар дохй юбилейи шарафига меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар. Улар турт ойлк плани мuddатдан олдин бажариш учун нурашиб, кундалик топшириқларини ошириб адо этишляпти.

А. ТУРАЕВ фотоси.

«Қишлоқда яшасаним — техникани ағаллар шёри республикамизни янги-қилларнинг қабидан чуқур мой өлди. Қозир Биргина-Олмасордаги (Тошкент области) профессионал-техника билим юртида 300 йилгача янги таълим олмакда. Чапдаги суратда: тракторчилар тайёрлаш группасининг аълочи ўқувчиси Раҳим ТУРСУНОВ.

Мана бу ўқирлар (унграги сурат) ёш табиатушуналар станцияси уюштирган йўрғазмага ўзлари устирган ихёлларни олиб келишди. Бухоро областидаги 136 та ўрта мактаб уювчилари ташаббуси билан йўрғазмага Титов номи мактабининг еттинчи синф ўқувчилари — Раҳмат АЗИМОВ ва Рустам БОЛТАЕВларнинг иши юқори баҳоланди.

Бизнинг календарь

ЧЕХОВ

МАКТАБИ

(ТУГИЛГАНИГА 110 ЙИЛ ТУЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН)

Унинг барча асарларидаги қаҳрамонлар бир ёрғак йиғилса, катта шовиш-сироиш бир шакар бунёд бўлар эди. Бу адабий қаҳрамонлар шаҳрида кўнар-кўнарлар, савдогарлар, офицерлар, терговчилар, жинтовчилар, ёрочлар, генераллар, студентлар, муаллимлар, бойлар, гадолар, хуллас, халқнинг турли тебақалари бор. Шунинг учун ҳам у ўзи ҳақида, ёзувчилар ҳақида «...Биз ҳаммамиз — халқимиз, биз ниманики яхши иш қилган бўлсак, бу халқ ишидир» деган эди.

Жаҳон адабиётида ўзига хос хикоятчилик мактабини яратган Чехов ўз ижодида Пушкин ва Гоголь аъёнларининг давом эттириб, гуманистик ғояларни куйлади, эркинлик, адолат учун курашди. У санъатнинг халқ фарзанди, азаматсиз деб биларди. «Санаат халқ ишига айланиши учун, — дейди Чехов, — ёзувчи ўз халқини яхши тушуниши, шу халқ эътиборлари ва орзу-умидлари билан нафас олиши лозим».

Жаҳоннинг улкан реалист санъаткорлари каби Чехов ҳам ўзи яшав турган ердаги муҳим маънавий проблемаларни, турмушнинг чигал томонларини, думқирон синф акаллари ва меҳнаткорларнинг жаҳолатини, берадмийлигини ва берадмийлигини улкан истеъдод кучи билан ошқанди. Адиб оддий халқ акаллари оқ кўнгиллигини, софдиллигини ардоқлаш билан айни вақтда уларнинг ҳаддан зиёд соддалигини, гўлликни, итоткорлигини истеъдод ва алам билан ақс эттирди.

Ёзувчи Сергей Залгин яқинда «Москван» журналда эълон қилган Чехов ҳаёти ҳақидаги «Мен кўрган шёир» кўрсатмаса бундай дейди: «Давқулдада ва мураккаб қодисларга унинг ўз муносабати бор эди; у хар иккала турдаги ходисалардан ҳикоя ва қиссалар саркарди. У хар қандай характернинг... мураккаб «оқфили эшигини» усталик билан очиб, мислиси «чигаллик билан, хар бир детални «тортиб» чиқара оларди». Чехов яшаган даврда реакция, зулм, истеъдод некедар кучайганлигига қарамай, ёзувчи ўз халқининг келажиги учун, эртанги кунига умид билан боқарди.

Чехов асарларининг кўпчилиги бутун Россияга ларзага солган эди. Адиб «Олтинчи палата» хикоятини кўп қилган. «Олтинчи палата» хикоятининг қилдириган жинниҳонага ўхшатган эди. У «ёзув ниятида кишида амалдорларнинг берадмийлигини ва халқ оғриқ-ўсмаган омманин локдай кайфиятини тасвирлади. Буржуа муносабатчилик, либерализми фощ эъзуви «Жонганим» хикояси ҳечқонда истеъдод кучи билан кўпгина сиёсий арбобларга ҳам таъсир қуратган эди.

Чеховнинг «Чайка», «Олчазор» пьесаларида ёзув замонда инсонийлигини, соф муҳаббатни, бахти кўсмаган, эъзуликча, гузалликча интиланг одамларнинг

Чеховнинг курами. Чеховнинг она шундай гузалликча, нафосатга шайдолигини билган Л. Толстойнинг «Насрдаги Пушкин деб атаган эди».

Чехов ижодида хос умидбахшлик, демократизм, халқларарлик жаҳондаги кўра кўп ижодкорларга, жумладан ўзбек ёзувчиларига самарали ижобий таъсир қуратди.

Чехов ижодининг таъсири ҳақида Абдулла Каҳҳор «Утминдан эртанлар» кўрсатмаса бундай эъди: «Чеховнинг кўра кўп ижодкорлардан ташқари қалқимасдан тошдек чўкиб ётган хитиралар ҳам хисобсиз эканлигидан узоқ замон беҳабар эканман. Булар мен Антон Павлович Чехов домла хабардор қилди... Устоднинг муқорак кўзойнақларини тақиб халқимизнинг ўтмишига қарадим. Бир томонда Антон Павловичнинг темир кўла тайкаларини бурб олган «ёзув нияти киши», иккинчи томонда отқорвул, юр деса юрғин, тур деса турган, устидан ошириб ўқ уганида кўпик қоқмаган «баттол ўғри» — Бабар! Булар замон даректида ётган бир омманин икки палласи эди».

Ўзбек ёзувчиларидан Мирзаканон Исмоилий, Мирқарим Осим, Семан Абдуқадир ва бошқалар ҳам Чехов асарларининг таржима қилиш билан ўз ижодида унинг реалистик аъёнларидан баҳраманд бўлишди. Ўзбек адабиётининг тарихий ўлими — адибий таржимачиликнинг тароққети ҳам Чехов ижоди мактаби билан бевосита боғлиқдир.

Чеховнинг, ижодкор гоъвий нияти ениқ бўлиши кераклиги ҳақида фикрлари ҳам ўз ижодида чигили, умуман адабиётимиз учун ижобий таъсир қуратди. «Энг яхши, ижодкорларнинг асарларида, — деган эди Чехов, — халқий ҳаёт борлигига тасвирланган; лекин улар яратган хар бир сатрдан ижодкорнинг олижиноб маъна-ийни шербатдай томиб тургани учун, уларда кундалик ҳаётдан ташқари, орзудаги ҳаётини ҳам кўрсатса, шу орзудаги ҳаёт сизни мартун қиларди».

Чехов мактабини ўтган хар бир санъаткор ҳам ўз ижодида аниқ-равшан, олижаноб максалар учун эътирос билан курашган. Гоголининг «Шинелида кўп атоқли ёзувчилар ётмишидир». Чеховнинг «Олчазорлар» воскида ҳам хали ақойиб санъаткорларнинг кўп ёлбодлари воғга ётади.

М. МАҲМУДОВ.

МУҲИМ МАСАЛА

МЕХАНИЗАТОР КАДРЛАРНИ КЎПЛАБ ТАЙЁРЛАЙЛИК

Утган қишлоқ хўжалик йили оғир келганлигига қарамадан республикамиз меҳнатчилари катта муваффақиятларни қўлга киритди. Ўзбекистон катта пахта хирмони кўтарди. Давлат оморларига 406 миң тонна дон тўқилди. Бу, йилдин планга нисбатан 142 процентни ташкил этди. Қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам ақойиб муваффақиятлар қўлга киритилди. Давлатда шилла тошириш бўйича белгиланган беш йиллик планининг тўрт йилда олтига етиган билан адо этилганлиги бағоят кўйовчилар.

Ўзбек халқи олдинда бу йили айниқса улкан вазиғларга тўрилади. Серуёш республикамиз бағрида истиқомат қилатган хар бир киши башаринг дохириси В. И. Ленин тугилган кунинг 100 йиллик тўғриги муносиб нишонлашга аҳд-паймон қилган. Шу сабабли ҳаммаси девқомат техникани таянган деҳқонларимизнинг қадон қўллари билан амалда оширилмоқда.

Ҳа, бизда ҳамма шараси одамлар, кадрлар — мутахассислар қат қилди. Шунинг эътибори олим, партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалик кадрларини ўқитиш ва тарбиялашга жуда катта эътибор бериб келмоқдалар.

Хозирги вақтда республика Қишлоқ хўжалик-министрлиги системасида олий ва ўрта махсус таълимга эга бўлган мутахассислар сон 33 миң кишига етди. Бу, 1962 йилдаги нисбатан икки баравар кўй демакдир. Биргина 1969 йил давомида ана шу мутахассислар санига тағин 1326 олий ва 2500 махсус ўрта таълим олимани қилиш қўйилди. Шулардан 3500 киши қолқоз ва совхозларга доимий ишга унчи юборилди. Сунги маълумотларга қарағанда, Ўзбекистондаги хар бир қолқозда ўрта хисобда 12 та хар бир совхозда — 32 талаф махсус таълимга эга бўлган қишлоқ хўжалик мутахассиси ишлаб турган.

Республикамизда 4 та олий ўқув юрти ва 24 та техникум, қишлоқ хўжалиги учун зарур кадрлар тайёрлаб бераётди. Қишлоқ хўжалик техникумларида қолқозча ҳамда совхоз ишчиларининг фарзандларидан 22 миңдан олтига 20 хил касбни шухта оқитилаётган.

Одамларнинг турли малака ағалда олиши, фаё ва техника сирларини яхши билиши, меҳнатини илмий асосда ташкил эти биллиш қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларини ривожлантиришида катта аҳамиятга эгадир. Шунга қўра, Ўзбекистон партия ва ҳукумати, қишлоқ хўжалик орамталари хар йили киши даврида ва орта ўқимда қолқоз-совхоз активларини, омманив касб ағалари бўлган механизаторлар, чорвалдорлар, сабазоткорлар, пидлачилар, ҳисоб-китоб ходимларини ўқитишга алоҳида аҳамият бериб келмоқдалар. Ўзбекистон — Компартияси Марказий Комитети ва Республика Министрлар Советининг худди шу масала юзасидан 1970 йил 9 январда қабул қилган қарорин бунинг яна бир еркин далили бўли олади.

Утган йили қисқа мuddатли курсларида, 710 кунлик семинарларда 162 миңдан олтига омманив касбчи кадрлар ўқитилди.

СоюзНИХИ, унинг областлардаги тақрибга станцияларида, «Малик», «Ўзбекистон ССР беш йиллик», «Хазорбоғ», «Сурхон», «Нарпай» совхозларида, Сарниёс районидики «Юммунизм», Хоразм областидики Нарманов номи, Андижон областидики «Правда Востока», Наманган областидики Ленин орденли Ленин номи одамлар хузурида ташкил этилган курсларида неча миңга етган пахтачилар бригадаларининг бошчилари, механизаторлар, сувчилар ва бошқа касб ағалари яхши таҳсил олдилар. Машхулотларини ўқитишда машхур механизаторлардан Валентин Топко, Турсун Охунова, Шоймардон Қудратов, дондор сунт соғувчи Анастасия Чудная ва бошқалар актив иштирок этдилар ва ўз тақрибларини сахилди билан ўртоқлашдилар.

Кадрлар ўқувда айниқса хўжаликни яратилишини ленинча принципларига ама қилиш маъзусига жиддий эътибор берилди. Иттифоқий масалаларга беришланг семинарлар, конференциялар ўтказилди. Қишлоқ хўжалик махсуслотлари етиштириш ва танқарини арзонлаштириш резервлари, янги хўжалик ҳисобини жорий этиш ҳамда

синонал-техника билим юртларида ва «Узсельхозтехника» район бирлашмалари хузурида, айрим қолқоз ва совхозлар қонинда очилган қисқа мuddатли (қаммида тўрт ойлик) курсларида 35-40 миң механизатор тайёрлаш ишига лозим. Уларнинг кўпчилигида машхулотлар бошланди. Айниқса хотин-қизлардан қўлаб механизатор кадрлар тайёрлашмоқда. Наманган областидаги «Гулбоғ», «Найман», «Косонсой» ва Худойбердиев номи совхозлар қонинда ташкил этилган тракторчилар тайёрлаш курсларида ўқитиш намунали бўлган қўйилган. Андижон областидики Ленин районидики 677 соатлик программа асосида машхулотларини қизин бошлаб юборди. Андижон районидики 800 киши, Хўжаобод районидики 841 киши малака оширилди. Самарқанд, Фарғона ва Тошкент областларида тракторчилар тайёрлаш курслари мунтазам иш бошланди.

Бирок, Утган йилнинг сабоқлари шуни кўрсатдики, Сирдарё областида ҳамда Қорақалпоғистон Автоном Республикасида бундай курслар кам очилди ва уларда ўқитиш-ўқитиш ишларига яхши аҳамият берилмади. Оқибатда кўпгина хўжаликларда хайдон тракторларини, пахта тезда илаштириш учун кадрлар етиштиришга кўра, хулоса қилиб, айрим област ва районларда бу йилги шароитда механизатор кадрлар тайёрлаш иши билан ҳамон етарли шугулланилмаётди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг йилида бўлиб ўтган XVII пленуми республикамизда пахтачиларни ривожлантириш истиқболларини белгилаб берди. Бу курсларга ама қилиш учун резервлардан яхши фойдаланиш-талаб этилади. Пахтакорларнинг энг муҳим вазиғларидан бири — вилта қарши курашни бутун чоралар билан кучайтириш ва экин майдонларини соғломлаштиришдан иборат бўлмоғи лозим. Пахтачиларни ривожлантиришга оид масалалар курслари, семинарларда қизин муҳомада этилишини ҳаёт тақозо қилмоқда.

Халқимиз В. И. Ленин юбилейига катта рағбат билан эътибор қурди. Ўзбекистон меҳнатчилари хар бу улғун санига муносиб совғалар билан нишонлашга бел болаган. Шундай оқил, мулкўз қишлоқ хўжалиги ва чорвачилик махсуслотлари етиштирилишини ташминлаш учун барча имкониятлардан олинмода фойдаланилди. Бу имкониятларни амалда оширишда малакали кадрлар катта роль ўйнаганлигини эътиборга олиб, уларга ҳамхўрликчи тағин ҳам кўчайтирилди.

О. ҲАКИМОВ,
Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик-министрлигининг ўқитибсари.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ВАЗИҒЛАРИ

Тошкент области меҳнатчилари КПСС XXIII съезди қарорлари асосида пахтачилар ва бошқа қишлоқ хўжалик тармоқларини кенг қўлама ривожлантириш, беш йилдинги Утган тўрт йил давомида қатор ютуқларини қўлга киритдилар. Тўрт йилда области қолқоз ва совхозлари давлатга 1 миллион 346 миң тоннага яқин «оқ олтин» сотдилар. Бу халқ хўжалиги планига кўра тўтлангандан 60 миң тонна кўра. Шунингдек, тўрт йил давомида ундан олдинги тўрт йилга нисбатан дон етиштириш 46 миң тонна, сабазот 250 миң тонна, наёп 126 миң тонна, гўшт 22 миң тонна қўйилди.

Бу ютуқлар области партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдуразақовнинг печа бўлиб ўтган области партия активы йилдинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVII пленуми ишларини пахтачиларни янада ривожлантиришда дебел партия ташкилоти олдига турган вазиғлар тўғрисида қилган донадида тилга олинди.

Донад юзасидан бўлган музокараларда Ошўрғон район партия комитетининг секретари К. Ким, Ўрта Чирчиқ районидики Терешкова номи қолқоз райиси У. Хасанова Бенебол район партия комитетининг биринчи секретари М. Нуъмонов, Юкори Чирчиқ районидики «Политотдел» ноҳони бригада бошлиғи Г. Наримов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб, юбилей йилида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик махсуслотлари етиштириш ишларини янада амалда оширишга тақриблар ҳақида гапирдилар.

Области партия активы муҳомада қилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Бир вақтлар М. Горький «Хаваскор ёзувчиларини оддий, тушунарли, саводли қилиб ёзишга ўргатиш танқидчилигининг вазиғларидан бири, ҳаёт-ўйлашгани, бу унинг асосий вазиғаси» деган эди. Биз ҳаваскорларга халқнинг истеъдод кўрғани билан шунчаки ўттикин ҳавас орандаги фарқин кўрсата билишимиз, яъни ёзувчиларга ўз йилини топиб олишга қўлақлашувимиз лозим. Токи бодий истеъдодий ёзувчи дегин бошқа касбларга локати бор одамлар янгилишга юришмади. Албатта, бу икки турли кишилар ўртисига аниқ чегара қўйиш қийин. Буларга берилган хар қандай баҳо инебайдир. Хар ҳолда шуниси аниқки, ҳақиқий ижодкор ҳаётининг барча аниқ-чучукларини бошдан кечириши ва ҳаёт ҳодисаларини ўзига хос поэтик нигоҳ билан идрок қила билиши керак.

Мана қўлимизда хаваскор Овид Турсуннинг «Эшитянгизми одамлар!» хикояси. Муаллиф урушни қораламоқчи. Хаваскорда ҳаётини бадиий идрок этишининг илм нуртанлари қуринди. Хикоятда «обети олачаллақ бўлиб куйобшлаган жижзали нон» онанинг фарзанд

ларига меҳридан, «едалларни кўлга мослаштиришдан автоматизация» қаҳрамонининг ноғирон эканлигинидалолат беради. Ленин хаваскор хикоясининг кўп ўринларидан лўнда тасвирлар урнига асар голимни баён қилишга, уруш-бўлимни деган фикрини лўғича туюнтуришга ўтади. Холбуки, оқ характерлар манглигани, асар воғеаси, сюжетни амалиридан келиб чиққани лозим. Яна бир хаваскор Собит Турғуннинг «Мудхирин фойна» хикоясида муҳаббат ва грациандлик бурчи талиқин қилинади. Хикоя теғовчи ҳаётиндан олинган. Муаллиф улар ҳаётини дурст билиб ёганлигини кўришиб турибди. Асарнинг гоғси ҳам яхши. Собит Турғун теғовчилар одамлар оранда содир бўлган бахтсиз ҳодисаларининг олдин-олиши кераклигини, шундай ҳодисаларнинг юз беришга теғовчининг инсонлар ҳаётига беларво қара-

ИНТИЛИШ

ХИКОЯЛАР КОНКУРСИ ДАВОМ ЭТАДИ

(КИЧИК ТАҚРИЗ)

Хикоянинг иккинчи нуқсонини шундаки, бу ерда муаллиф фойна содир бўлишига асосий сабаб — «ота-боболаримиз аамонидан қолган ва жон талазасида кучи етган кишилария ўзининг қонини қўнотига тортиб етган кишини, сарқити «оқил» деган хулоса чиқарди. Аслида хикоятда тасвирланган фойна ота характерлиги салбий хислатлардан келиб чиқди. Хар бир ёмон феълни, салбий хислатни осонгина ўтқишга тўнкайвериб драматди. Чунки ўтқишда, ота-боболаримиз ҳаётида ҳам соф муҳаббат нақадар улғунганлиги буюк шoirларимиз ижодидан маълум.

Ешлар, хаваскорлар ениқ ўйлашган, кишида кувноқ қаҳқаҳа, шод-хуррамлик, ёқин кинол, захархандлик, иштироб ўйотиб, ун ҳаёт ҳодисаларининг турли қирралари ҳақида чуқур ўйлашга-манбур қилди-

М Е Ў Ё Р

Семиз кишилар шакарни қамқор еишлари керак, чунки баттар семириб кетдилар, деган гап бор. Лекин шакарнинг янги хиллигини (сахароза ва глюкоза) кишини семиртиради. Улар тезда ҳазми бўлади ва айни пайтда қон таркибиде узоқ вақт сақланиб туради.

Бирок бошқа шакарлар (фруктоза ва лактоза) ҳам бор. Улар организмда аста-секин ҳазм бўлади, лекин қонда глюкозга нисбатан қамқор вақт сақланади. Бундан ташқари, бу хилдаги шакарларнинг

ган асар ёзишининг бутун меъстурлигини ҳис қилишлари керак. Зотан, В. Г. Белинский айтгандай: «Халқда шундай воғеа, шундай ҳодисалар борки, улар... бир дақиқада ҳаёт кўп асарларга аргитудлик ҳаётини мўжасамлаштирадди. Хикоя уларни илғаб олиб, ўзининг тўр доирага аргитудди». Хикоянинг олиб қирувчи дарвозасидан фойна ҳаётини барча мураккабларини билан, сериқлава бўқларин билан бадиий идрок эта олувчи истеъдодли кишиларгина ўта олади.

Редакциядан:

Бизга кўплаб хатлар юборавтган хаваскорларнинг кўпчилиги хикояларида ҳам шу ерда тилга олинган намуналилар маъжуд. Кўпчилиги хикояларда муҳим ҳаётий проблемалар янгича поэтик бўёқлари билан очилиш урнига бадиийдан, нафосатдан олис бўлган одатдаги нон, хаммага маълум фикрлар баён қилинади. Қолқоз, адабиёт, санъатнинг муқаддас оламига надам қўйиш учун хаваскордан ҳаёт музолимоли бадиий талқин қилиш учун кўп машаққат чениш, узоқ имодий изланишлар талаб қилинади.

Мева таркибидати шакар — процент ҳисобла

Мевалар	глюкоза	фруктоза	сахароза
Олма	2,5—5,5	6,5—11,8	1,5—3,3
Нон	0,2—3,7	6,0—9,7	0,4—2,6
Шайтод	4,2—6,9	3,9—4,4	5,0—7,1
Уруч	0,1—3,4	0,1—3,0	2,8—10,4
Олхўри	1,5—4,1	0,9—2,7	4,0—9,3
Олча	3,8—5,3	3,3—4,4	0,2—0,8
Узум	7,2	7,2	0,2
Хурмо	6,6	9,2	0,2

К. ПЕТРОВСКИЙ,
профессор.

Бир вақтлар М. Горький «Хаваскор ёзувчиларини оддий, тушунарли, саводли қилиб ёзишга ўргатиш танқидчилигининг вазиғларидан бири, ҳаёт-ўйлашгани, бу унинг асосий вазиғаси» деган эди. Биз ҳаваскорларга халқнинг истеъдод кўрғани билан шунчаки ўттикин ҳавас орандаги фарқин кўрсата билишимиз, яъни ёзувчиларга ўз йилини топиб олишга қўлақлашувимиз лозим. Токи бодий истеъдодий ёзувчи дегин бошқа касбларга локати бор одамлар янгилишга юришмади. Албатта, бу икки турли кишилар ўртисига аниқ чегара қўйиш қийин. Буларга берилган хар қандай баҳо инебайдир. Хар ҳолда шуниси аниқки, ҳақиқий ижодкор ҳаётининг барча аниқ-чучукларини бошдан кечириши ва ҳаёт ҳодисаларини ўзига хос поэтик нигоҳ билан идрок қила билиши керак.

Мана қўлимизда хаваскор Овид Турсуннинг «Эшитянгизми одамлар!» хикояси. Муаллиф урушни қораламоқчи. Хаваскорда ҳаётини бадиий идрок этишининг илм нуртанлари қуринди. Хикоятда «обети олачаллақ бўлиб куйобшлаган жижзали нон» онанинг фарзанд

ларига меҳридан, «едалларни кўлга мослаштиришдан автоматизация» қаҳрамонининг ноғирон эканлигинидалолат беради. Ленин хаваскор хикоясининг кўп ўринларидан лўнда тасвирлар урнига асар голимни баён қилишга, уруш-бўлимни деган фикрини лўғича туюнтуришга ўтади. Холбуки, оқ характерлар манглигани, асар воғеаси, сюжетни амалиридан келиб чиққани лозим. Яна бир хаваскор Собит Турғуннинг «Мудхирин фойна» хикоясида муҳаббат ва грациандлик бурчи талиқин қилинади. Хикоя теғовчи ҳаётиндан олинган. Муаллиф улар ҳаётини дурст билиб ёганлигини кўришиб турибди. Асарнинг гоғси ҳам яхши. Собит Турғун теғовчилар одамлар оранда содир бўлган бахтсиз ҳодисаларининг олдин-олиши кераклигини, шундай ҳодисаларнинг юз беришга теғовчининг инсонлар ҳаётига беларво қара-

Хикоянинг иккинчи нуқсонини шундаки, бу ерда муаллиф фойна содир бўлишига асосий сабаб — «ота-боболаримиз аамонидан қолган ва жон талазасида кучи етган кишилария ўзининг қонини қўнотига тортиб етган кишини, сарқити «оқил» деган хулоса чиқарди. Аслида хикоятда тасвирланган фойна ота характерлиги салбий хислатлардан келиб чиқди. Хар бир ёмон феълни, салбий хислатни осонгина ўтқишга тўнкайвериб драматди. Чунки ўтқишда, ота-боболаримиз ҳаётида ҳам соф муҳаббат нақадар улғунганлиги буюк шoirларимиз ижодидан маълум.

Ешлар, хаваскорлар ениқ ўйлашган, кишида кувноқ қаҳқаҳа, шод-хуррамлик, ёқин кинол, захархандлик, иштироб ўйотиб, ун ҳаёт ҳодисаларининг турли қирралари ҳақида чуқур ўйлашга-манбур қилди-

Мева таркибидати шакар — процент ҳисобла

Мевалар	глюкоза	фруктоза	сахароза
Олма	2,5—5,5	6,5—11,8	1,5—3,3
Нон	0,2—3,7	6,0—9,7	0,4—2,6
Шайтод	4,2—6,9	3,9—4,4	5,0—7,1
Уруч	0,1—3,4	0,1—3,0	2,8—10,4
Олхўри	1,5—4,1	0,9—2,7	4,0—9,3
Олча	3,8—5,3	3,3—4,4	0,2—0,8
Узум	7,2	7,2	0,2
Хурмо	6,6	9,2	0,2

К. ПЕТРОВСКИЙ,
профессор.

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА МУНОСИБ СОВҒА

УЛКАН ЎҒИТ ҚОРХОНАСИ

ҲАМҚОРЛИК МАҲСУЛИ

МУҲБИРИМИЗ ЗАВОД УСКУНАЛАРИ ҲАРАКАТГА КИРГАН ҚИЯҒИНИ АРАФАДА «УРАЛГИПРОХИМ» ИНСТИТУТИНИНГ ХОДИМИ, ОЛМАЛИҚ ХИМИЯ ЗАВОДИ ЛОЙИХАСИНИНГ БОШ ИНЖЕНЕРИ ГЕРМАН БРАДИСЛАВИЧ САДОВСКИНИ ВИЛАТ СУҲБАТЛАШДИ.

— Герман Брадиславич, сиз бошлиқ лойиҳачи инженерлар улкан аммофос қорхонаси лойиҳасини тузишга қачон киришган эдилар?

— Олмалиқ химия заводи лойиҳаси асосан 1967 йилнинг июнида тула тасдиқдан ўтказилди. Биз шу пайтдан бошлаб заводнинг ишчи чималари устида бош ишчи ра бошладик. Орадан бир йил ўтмасдан қорхона лойиҳаси тахт бўлди.

— Аммофос заводининг ўзига хос хусусиятлари нимада?

— Олмалиқда барпо этилган бу қорхона Совет Иттифоқида энг катта аммофос заводи бўлиб қолади. То шу пайтгача Қоратов фосфоритидан фойдаланиб, бу қадар йирик завод қурилмаган эди. Завод, қурилишида биз учун энг мураккаб бўлган юмуш шу бўлдики, қорхона мисли қурилмаган қисқа мuddатда барпо этилди. Юқорда айтганимиздек, лойиҳа ҳам тезкорлик билан ишланди. Шу босидан ҳам бир қанча ишчилар чиниб турди. Экстракция, аммофос ҳамда тайёр маҳсулотлар омборидagi ишлаб чиқариш жараёнининг қарийб ўнлаб участкаларига жиддий тузатиш ва ўзгартириш кирдирилди.

— Қорхонанинг ўзига хос хусусиятларидан бири — ундаги деворли барча ишлаб чиқариш жараёнининг автоматизация ва автоматлаштирилган. Контроль-ўлчов асбоблари ва автоматика бўлими орқали қорхонанинг барча ишлаб чиқариш узеллари автоматик тарзда бошқариб турилади.

— Қорхона лойиҳасини яратишга мушкетёр ҳисси кўтилган ҳаммасиларингиз ҳақида гапириб берсангиз?

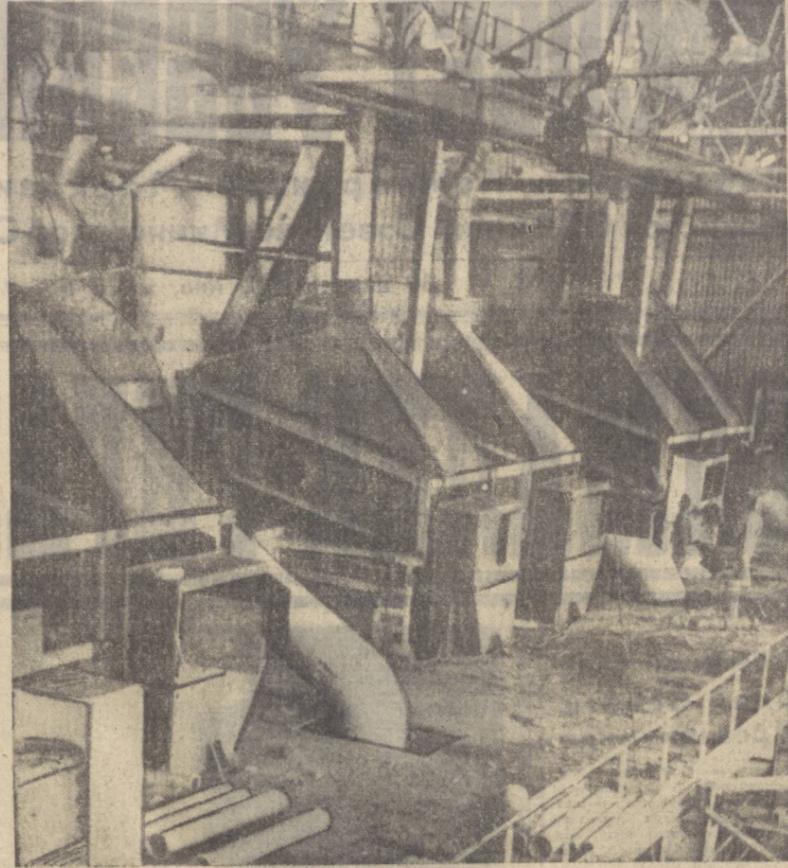
— Лойиҳачи инженерларимизнинг ишидаги ноқийдиган иймоний йўл. Турғи, бундай оғир ва оқим, кўп меҳнат талаб юмушнинг бажарилишига ўзига яраша етишмовчиликлар, беъза шовиш-шошмаликлар ҳам содир бўлади. Қурилатган қорхона маъмурияти жойлашган бинодан кўнг бир қонани бизга ажратиб бермади. Бу ҳоҳда завод иморати лойиҳасини яратган Москвадаги «Госхимпроект» лойиҳачилари билан биргаликда ишладик. Мен Олмалиқ химия заводида, бир неча қорхоналар қурилишида иштирок этганим. Биз қийин шароитда ишлаганга қарамай кўнгилдан қолганимиз. Туну-нун олдимизда лойиҳалар. То завод ишга тушиб ютувунча лойиҳалаш лунятимизда ўндан энг ёд лойиҳачиларимиз босим туриб тер тўқидилар. Институтимизнинг ўғитлар бўлими бошлиғи А. Епанешников, автоматлаштириш бўлими бош мутахассиси Г. Криворучко, водопровод ва манализация бўлими лойиҳачилари раҳбари В. Марациман, электротехника бўлими бош мутахассиси С. Никитин, ўғитлар бўлими бош механиги Л. Мороча сингари лойиҳачи инженерларимизнинг маъсулият ҳис этиб, фидоқорлик билан меҳнат қилганликларини таъкидлаш лозим.

Ҳамкорлик ва дўстлик заводни белгиланган мuddатда қуриб фойдаланишга топшириш жараёнида айниқса янғи ақс этди.

НАВҚИРОН Олмалиқ шахрмда улкан қимматли гиганти шикояткор бинокор, монтажчи, қимматгарларимиз ғайрати билан белгиланган мuddатда қурилиб фойдаланишга топширилди.

Қорхонада мўл-кўл аммофос ўғити ишлаб чиқариляпти. Фотомуҳбиримиз А. Тураев қорхона қурилишидан олиб келган бу суратларда заводнинг аммофос цехидаги ишлаб чиқариш усунуналари (юқоридан ўнгга), қурилишда фидоқорона меҳнат қилган (юқоридан пастрга) 2-қурилиш участкасининг бўёндорлари П. Сервер, В. Ли, В. Есратов, Р. Зомиров ўртоқлар, «Назавтомонтаж» бошқармасининг монтажчиси И. Ҳасанов, Тошкент монтаж бошқармасининг ишчилари В. Пименов, В. Бойцов, З. Афанасьев, марказий экстракция ва аммофос цехлари қурилишида катта ғайрат кўрсатган Олмалиқ Стальмонтаж бошқармасининг илгор монтажчилари Х. Уразов, А. Алусенио, А. Махнев, В. Гаммер ўртоқлар ақс эттирилган.

СЎЗ-ҚУРУВЧИЛАРГА

...ҚЎЛ БОТИР

Қорхонанинг пойдевори қўйилиб, деворлари тиклангач, монтаж ишлари бошлаб юборилди. Бизнинг «Стальмонтаж» бошқармасидан бир гуруҳ тажрибали монтажчилар ажратилди, аммофос қорхонаси қурилишига бирикдилар. Мен В. Харин бошлиқ учинчи монтаж участкасида ишладим. Тўйгепа металл-конструкция заводи қурилатган қорхонага етказиб берилган ақд қилган 13 минг тонна металл-конструкцияларини бизнинг участка ишчилари монтаж қилиш мажбуриятини олшиди.

— Бунча миддордаги металл конструкцияни беш-олти ойда қандай монтаж қиламиз? — дейишарди баъзилар. Кўз кўрмоқ, қўл боғир экан. Вақт ўтаверди... Биз ҳам бўш келмадик. Қурилиш объектига келиб турган металл конструкцияларини пешма-пеш юрпус ва цехларга ўрнатиб монтаж қилавердик. Участкамиз монтажчилари қўли тегмаган бирор объектни учратиб қўйди. Монтажчиларимиздан П. Тонготоров, Е. Серова, коммунистлик меҳнат қарбдори В. Сои, В. Королёвко ўртоқлар кўпчиликка ибрат кўрсатиб тер тўқидилар. Қўл изларимиз тушган улкан қорхонамиз иш бошлаган шу ҳажжонли кунларда монтажчиларимизнинг қувончи чексиз.

МАҚСАД ЙЎЛИДА

Бошқармамиз бинокорлари завод қурилишида «Алмалисвицстрой» трести бақариши лозим бўлган умумий иш ҳажмининг қарийб 70 процентини удалаш ақди билан тер тўқидилар. 2-қурилиш участкасида бешта қурилиш бригадаси мавжуд. Булардан иккитаси коммунистлик меҳнат бригадаси номин олган. Завод қурилишида участкамиз бўйича 200 га яқин турли қасбдаги қурувчилар фидоқорлик билан меҳнат қилдилар. Биз тайёр маҳсулотлар, азот омбори, иссиқлик материаллари эстакадаси, компрессор ҳамда ободончилик ишларини қўлдан чиқардик. Ҳаммаси бўлиб 85 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажардик.

Участкамизнинг жонқуяр, иқодкор ишчилари қурилиш давомида туғилган рационализаторлик таклифларини жорий этиш ҳаракатида бўлдилар. Иссиқлик материаллари эстакадаси, тайёр маҳсулотлар омбори, кўприк ва йўл қурилиши давомида қурилишга жорий этилган рационализаторлик таклифлари шарофати билан 50 минг сўмдан энг давлат маблағини текаб қилишга эришдик. Ф. Сухенко, З. Гимаев ўртоқлар бошлиқ комплекс қурилиш бригадалари коллективлари ишнинг баранга киритишди. Ж. Нурматов, К. Олоёров, А. Жалолов, Э. Маматов, П. Иброҳимов, А. Петров каби қалби қайноқ бинокорларимиз ҳоҳ бетон қилиш, ҳоҳ дурадгорлик, ҳоҳ сувоқчилик бўлисин тўғри келган юмушнинг қутилгандан аъло қилиб адо этишга ҳаракат қилдилар.

Биз объектларни ҳамиша мuddатидан илгари қўлдан чиқариш ҳаракатида бўлдик. Тайёр маҳсулотлар омборини мuddатидан 20 кун илгари битказиб монтажчилар учун шарт-шароит яратиб бердик. Бошқа объектлар ҳам барвақт қўлдан чиқарилди. Завод ишга тушди. Биз ҳали қорхона ободончилигида тааллуқли қолган юмушларни пединга етказиб учун ғайрат қилиямиз. Цехлардан маҳсулот ишлаб чиқараётган ускуналарнинг шовини қулдоғимизга қалиниб турибди. Бу шовин биз учун гўё бир дилрабо куйдек туюлади. Чунки уни ўз мuddатда ишга тушириш учун барчамиз бир мақсад йўлида тер тўқидик. Мақсадимизга эришдик.

Нормурод ТўРАҚУЛОВ, Олмалиқ «Стальмонтаж» бошқармаси монтажчиси.

ИШОНЧНИ ОҚЛАДИК

Бригадамиз гишт терувчилари саноат қорхоналари қурилишида ишлаб ақд тажриба орттирган кишилардир. Мени гишт терувчиларга бошлиқ этиб тайинлашганидан буён Олмалиқда ўндан энг уй-жой, маъмурий-маиший биноларни қуриб фойдаланишга топширдик. Қон металлургия комбинати қорхоналари қурилишида ҳам кўп иморатларга қўлимиз теккан.

Партия ва ҳукуматимиз улкан Олмалиқ аммофос заводини бир йил ичида қуриб туғалаш вазифасини биз, бинокорлар зиммасига юкллади. Қўйилган қурувчи коллективлар қатори бизнинг бўёндорларимизга ҳам тегишлича иш бўлиб берилди. Қисқа вақтда катта иш бажариш кераклигини яқин тушунардик. Шу сабабли мен бригада гишт терувчиларини бизга белгилаб берилган объектларнинг миқёсига қараб тўрт звенога бўлдим. Гуруҳ-гуруҳа бўлиб аммиак омбори, бош кучсизлаштириш станцияси, марказий экстракция цехи, резервуар бўлими каби тўртта объект бўлини иш бошладик. Звеноларимиз ўртасида мусобақа ташкил этилди. Муттасида голиб чиққанлар моддий рағбатлантириб борилди. Масалан, кекса гишт терувчимиз Йўмубой Байрамов қўлга киритган муваффақияти учун «Запорожец» энгил автомашиниси билан муқофоланди. Эшбой Оролов, Владимир Васильевлар ҳам баранга меҳнат қилдилар. Улкан қорхонанинг барвақт қуриб битказилишида ҳисса қўшганлигимиздан, бизга билдирилган юксак ишончни оқлаганлигимиздан кўпчилик қатори мен ҳам хурсандман.

Низом ҒОЗИҚУЛОВ, 5-қурилиш бошқармасининг гишт терувчилар бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Расул ЗОКИРОВ, 2-қурилиш участкасининг бошлиғи.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

- 1968 йил 17 ноябрь. Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Олмалиқда энгил қурила бошлаган химия заводи умумхалқ қурилиши деб эълон қилди, ҳамда қорхонани бир йил ичида қуриб туғатиш мажбуриятини республикамиз бинокорлари зиммасига юклди.
1969 йил 15 апрель. Тошкент область иктисослашган транспорт қурилиш бошқармаси коллективий завод қурилиш объектда ишлаган қарийб 20 га яқин бинокорлик ташкилотлари ичида биринчи бўлиб йиллик планини улуг ғалаба кун — 7 ноябргача удалаш ташаббусини бошлаб берди. В. Бойназаров бошлиқ темир йўл қурувчилар, Д. Мамадулов бошлиқ йўл текисловчилар бригадалари коллективлари биринчи бўлиб ташаббус байроғини банд қўтардилар.
1969 йил 20 апрель. Тула машинасозлик заводи аммофос қорхонаси буюртмасини мuddатидан бир ой илгари бажарди. Улар қурилатган заводга жўнатган учта лентали конвейер Олмалиқда этиб келди.
1969 йил 25 апрель. Завод адресига Иттифоқимизнинг турли шахарлардан усқунлар орттирган дастлабки эшелонлар йўлга чиқди.

Булар ичида «Пензахиммаш» заводда ишланган энг 4 метрли улкан экстрактор машиналари ҳам бор эди.

Заводнинг ишлаб чиқариш майдонларига жами 7 миллион сўмдан энг маблағга турли-қил усқунлар келтирилиб, монтаж қилинди.

Олмалиқ химия заводи ишлаб чиқараётган аммофос таркибиде ўсимлик яқин ўзлаштириладиган 44 процент фосфор, 11 процент азот бўлиб, унинг бир тоннаси аммонийлаштирилган суперфосфорнинг 4 тоннаси ўрнини босади.

1969 йил 16 сентябрь. Олмалиқ «Стальмонтаж» бошқармаси коллективий завод қурилиш бўйича зиммасига олган йиллик монтаж ишлари планини қурилиш-монтаж ташкилотлари ичида биринчи бўлиб бажарди. 1.900 минг сўмлик монтаж ишлари қилинди. Бу, белгиланганидан 50 минг сўм кўпдур.

Республикамиз контоларлари улкан аммофос қорхонаси ишга тушириб юборилган шу кутул кунларда химикларимизга катта туҳфа қозирладилар. Улар Сурхондарё областидаги Ҳисор тоғ тизмалари ён бағрида жойлашган Гулиоб деган ердан химия заводи учун хом ашё роллин ўтовчи янги фосфорит қони борлигини аниқладилар. Дастлабки ҳисоб-иқтобларига қараганда, бу ерда 20 миллион тоннадан энг руда запаси бор.

ЗАРБДОР 300 КУН

Олмалиқ химия заводи қурувчилари ва монтажчилари қувончли дақиқаларни бошдан кечирмоқдалар. Мамалякетда энг йирик химия қорхонаси ишга тушди. Республика қурилиш министрлигига қарашли «Алмалисвицстрой» трести бинокорлари ва министрлигимизнинг махсус ташкилотлари, одадга, уч йилда қуриладиган заводни бир йилда қуриб битказишга қандай қилиб эришдилар! Аввало шунинг айтиш керакки, қурилишга бош қўлган ҳамма ташкилотлар, ҳамма одамлар бир ёқадан бош чиқариб ишладилар. Лойиҳачилар қурувчилари махтал қилиб кўчишади, усқунлар вақтида келиб турди, бинокорлар монтажчиларнинг қўлини тутишарди. Монтаж ишларини ҳамма вақт тармоқ графиги асосида уюштирдик. Ўзингизга маълум, бултур қиш каттиқ келди, қалин қор тушиб қора сояқ турди. Бинокорларимиз бундай шароитда ишлашга умча кўнмаган эдилар. Лекин об-ҳаво ва вақт қарсон қилиб ишни суибайттирганимиз йўқ. Қурилишдаги ишларнинг ярмидан кўлини бажарган монтаж бригадалари айниқса умумий ишлаганликларини айтиб ўтмоқчиман. Коммунистлар ўзлари ишда ўрнак бўлиб, ҳамкасбларини эргаштириб бордилар. Мен бугунги шодиена кунда Станислав Поэров, Абдуфотох Ақромов, Владимир Сидоркин, Зуфар Рафуров, Ҳазбулат Сирожидинов бошлиқ бригадаларнинг ишини кўрсатиб ўтмоқчи эдим. Муқима Эмирвалиева бошқарма пардозчилар бригадаси ҳам кун кўйдириб ишлади. Министрлигимизга қарашли белгиланган ҳамма ташкилотлар яқин ишлади. Шу босидан ҳам квертал, ойлик топшириқлари муттасил орттириб келдилар. Иш айни қизган кезларда ходимларимиз ишини кўзини билиб, меҳнат қилдилар. Экстракция ва аммофос цехларида металл қаркаслар ўрнатилаётганида кўпгина қалбақ техникавий масалалар ҳал этиладик, бу саноат қорхоналарини бундан буён қуришда бир тажриба сифатида хизмат қилади. Меҳнатга ҳақ тўлашининг ақдорлиқ муқофот системаси жорий этилиши ҳам иш унуқини кўтарди. Қурилишда қўлланадиган янгиликларни санайдиган бўлсак, улар жуда кўп. Шулардан баъзиларини айтиб ўтай: Смагин бошлиқ бригада монтажчилари усқунларни қуриштириб монтаж қилдилари натижасида кетадиган вақт икки баравар кемайди. Сирожидинов бошлиқ бригада бинокорлари аммофос цехининг томини графика белгиланган бир ой ўрнига 11 кунда ақдилар. Бу меҳнатини илмий ташкил қилишининг, иш

БЕКІЄС ҚУДРАТ

Биз қурилишнинг қизгин тус олдириш, иттифоқимиз қурилиш практикасида сира кўрилмаган мuddат — ўн икки ой ичида қарийб саксон гектар майдонни оғалловчи нег сахлини қорхонани оқиқ турғиш тармақларини қўрдик. Дастлаб Наримон Бешев бош иженер бўлган 3-қурилиш бошқармасини, Мирон Когай бош иженер бўлган 2-қурилиш бошқармасини тула қуриб билан завод қурилишига жалб этдик. Трестимиз тақрибани қурувчилари катта халқ ҳўналиғи аҳамиятига ега бўлган аммофос заводи қурилишига сафарбарлик эълои қилдилар. Шундан сўнг 4, 1, 5-қурилиш бошқармалари бинокорлари ҳам қурилиш объектда иш бошладилар. Биз жами бўлиб ўн уч миллион гўрт юз минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажардик. Қурилиш объектда трестимиздан бошқа йигирмага яқин ардамли пудратчи қурилиш ташкилотлари бинокорлари ҳам биз билан етказиш ва ҳамкор бўлиб меҳнат қилдилар. Турли миллат фарзандларидан ташкил топган завод қурувчиларининг қарийб 2 минг бинокордан иборат катта оидаси бир жон, бир тан бўлиб фидоқорона меҳнат намунасини кўрсатдилар. Валентин КИМ, «Алмалисвицстрой» трестининг бош иженери.